

Stress og arbejdspress i den offentlige sektor

Indledning

En velfungerende og veldrevet offentlig sektor er kernen i et samfund som det danske. Vi har brug for, at vores offentlige sektor kan tiltrække og fastholde de dygtigste hoveder og levere arbejde af høj kvalitet til danskerne. Det kræver et sundt arbejdsmiljø og en balance mellem ressourcer og krav.

Desværre er der for mange steder i den offentlige sektor, hvor tempoet er alt for højt. Det har store konsekvenser for de ansatte og kvaliteten af deres arbejde. Det seneste år har "haster"-kulturen været til debat. Historier om ansatte i embedsværket, der skal stå til rådighed de fleste af døgnets timer, og nyuddannede, der som følge af stress, må droppe drømmen om en karriere i centraladministrationen, er kommet op til overfladen. Arbejdspreset går ud over opgaveløsningen, og dermed kvaliteten af de politiske løsninger, som samfundet har brug for.

Denne analyse belyser stressniveau og arbejdspress i den offentlige sektor. Det står helt tydeligt i undersøgelsen, at Djøf-medlemmer oplever et betydeligt arbejdspress og et foruroligende højt arbejdstempo. Særligt i departementer ser vi, at medlemmerne oplever et højt stressniveau og arbejdspress. Her ser vi bl.a., at mere end syv ud af ti (74 %) overvejer eller ønsker at skifte job, og to ud af fem (40 %) forventer, at de maks. kan holde til at blive i deres nuværende job i to år.

Djøf har gennemført en ny spørgeskemaundersøgelse blandt Djøf-medlemmer, der arbejder i den offentlige sektor. Undersøgelsen giver et indblik i Djøf-medlemmers hverdag på arbejdet samt medlemmernes overvejelser om deres nuværende jobsituation.

Analysen viser, at

- 17 % af Djøf-medlemmer ansat i den offentlige sektor svarer, at de i høj eller meget høj grad føler sig stressede. I departementer og styrelser svarer ca. én ud af fem – (hhv. 21 % og 19 %), at de i høj eller meget høj grad er stressede, og i politi- og retssektoeren føler hele én ud af fire (24 %) sig stressede.
- Ca. syv ud af ti (68 %) af medlemmerne ansat i departementer oplever, at det er nødvendigt at arbejde over (dvs. ud over den forventede eller aftalte arbejdstid) enten dagligt (21 %) eller flere gange om ugen (47 %). Det er markant mere end i alle andre sektorer.
- Mange ansatte i departementerne, styrelser og kommuner overvejer at skifte job. Hele 74 % i departementerne overvejer at skifte job eller søger aktivt et nyt job. I kommunerne og regionerne er det hhv. 66 % og 64 %, som overvejer at skifte job eller aktivt søger nyt job.
- Ansatte, som overvejer jobskifte eller som aktivt søger nyt job, er markant mere stressede, end ansatte som ikke overvejer at søge nyt job. Blandt medlemmer, som aktivt søger nyt job, er det hele to ud af fem (40 %), som i høj eller meget høj grad føler sig stressede. Til sammenligning er det kun 5 % af medlemmerne, som ikke overvejer at søge job, som føler sig stressede i høj eller meget høj grad.
- Hele to ud af fem (40 %) af de ansatte i departementer forventer, at de maks. vil være i stand til at leve op til kravene, der stilles til dem på deres nuværende arbejdsplads i to år. Det er en markant højere andel sammenlignet med andre sektorer.
- Blandt Djøf-medlemmer i den offentlige sektor oplever to ud af fem (39 %), at der i mindre grad eller slet ikke er overensstemmelse mellem tid og arbejdsmængde. Særligt medlemmer ansat i departementerne og politi- og retssektoeren oplever en uoverensstemmelse.
- Mange medlemmer i departementerne og politi- og retssektoeren oplever, at arbejdstempoet er så højt, at det påvirker kvaliteten af deres arbejde. I departementerne er det næste fire ud af ti (37 %), der enten i meget høj grad (10 %) eller i høj grad (27 %) oplever, at arbejdstempoet er så højt, at det påvirker kvaliteten af deres arbejde.
- I politi- og retssektoeren samt departementerne oplever hhv. to ud af fem (40 %) og én ud af tre (34 %), at mængden af opgaver går ud over kvaliteten af arbejdet på deres arbejdsplads.

Djøf mener

- Arbejdspresset i den offentlige sektor er bekymrende højt. Det har store konsekvenser for de ansattes arbejdsmiljø og for samfundet som helhed. Især i departementerne, der blandt andet udfører det lovforberedende arbejde, er tempoet alarmerende højt. Hele samfundet og borgerne taber, hvis arbejdspresset i centraladministrationen er for højt. Vi risikerer, at det opskruede tempo i politik og forvaltning fører til dårlige politiske beslutninger og lov kvalitet.
- Vi opfordrer alle parter i dansk politik til indgå en musketer-ed for at bekæmpe det høje arbejdspres:
 - **Ministrene** bør gå forrest i opgøret med haster-kulturen og stoppe hastesager til embedsværket med ultrakorte frister. Det forpligter at være øverste forvaltningschef.
 - **Regeringen** bør sagtne farten på lovmøllen og undgå unødige hastelovgivning. Man bør overholde vejledningen om høringsperioder på minimum 20 arbejdsdage, nedsætte flere lov- og beslutningsforberedende udvalg og involvere flere interessenter og eksperter i udarbejdelsen af politiske udspil.
 - **Folketinget** bør bruge sin tid mere effektivt på parlamentarisk kontrol med regeringen. De stående udvalg bør igen blive omdrejningspunktet for lovarbejdet.
 - **Embedsværket** – især topcheferne – bør sige mere fra overfor forcerede processer, der fortrænger fagligheden. Topcheferne skal turde stå fast overfor utålmodige politikere, så der er bedre sammenhæng mellem opgaver, ressourcer og prioriteringer.
 - **Medierne** bør prioritere substans fremfor proces, konflikt og sensation og give længere svarfrister.
- På de offentlige arbejdspladser bør der være klare retningslinjer for tilgængelighed, herunder hvornår man i særlige tilfælde kan kontaktes, når man har fri. Det bør præciseres, at arbejde udenfor normal arbejdstid som udgangspunkt skal afspadsres.
- Alt for mange mellemledere som fx kontorchefer står i et usundt krydspres. De skal på den ene side hurtigt effektuere krav i en meget travl hverdag og har på den anden side ansvaret for deres medarbejders arbejdsvilkår. Der skal være mere tid og fokus på den gode personaleledelse i ministerierne såvel som på lederes psykiske arbejdsmiljø. Alle ledere i staten bør derfor have tilbud om at få lederuddannelsen i psykisk arbejdsmiljø, som der er gode erfaringer med.
- Embedsværket er på overarbejde. Vil man fra politisk hold foretage administrative besparelser på den offentlige sektor, er det nødvendigt, at man definerer, hvilke opgaver der ikke længere skal løses. Der skal være balance mellem opgaver og ressourcer.

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
Analysen viser, at	3
Djøf mener	4
Stressniveau	6
Overarbejde	7
Jobskifte	8
Arbejdsomængde og arbejdstempo	12
Metode	15

Stressniveau

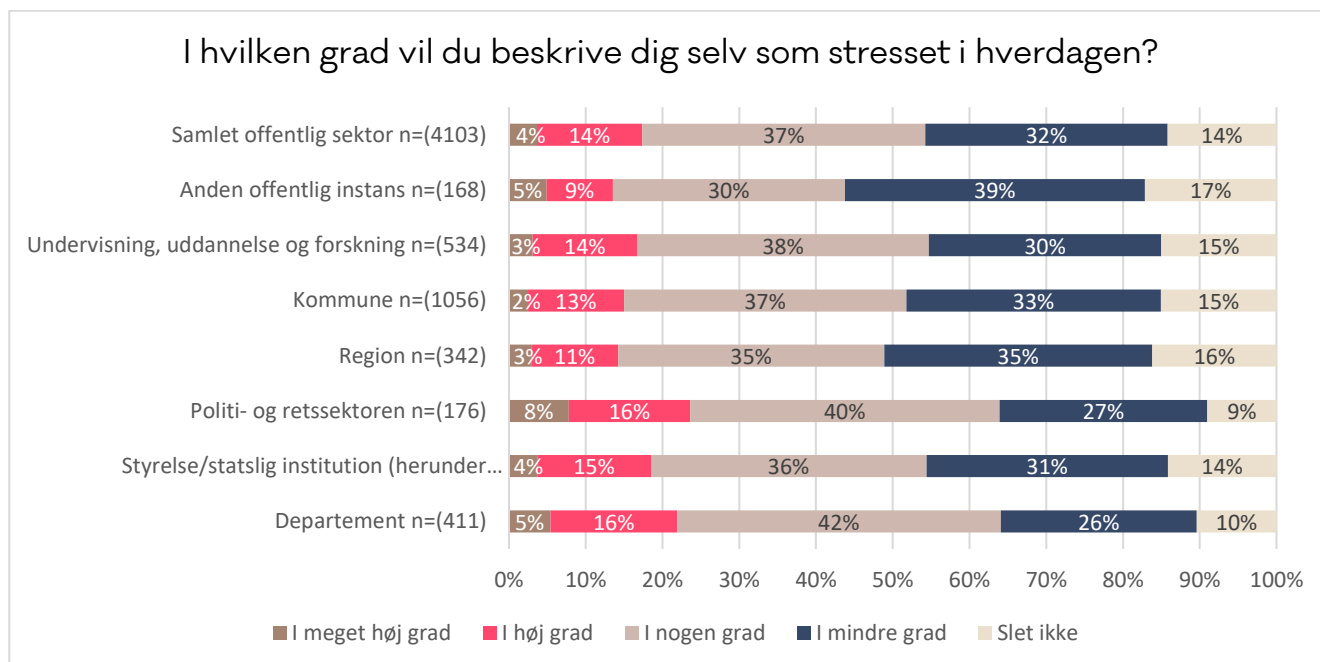
Én ud af fire i retssektoeren og en ud af fem i departementer føler sig i høj eller meget høj grad stresset

Figur 2 viser stressniveauet opdelt på sektorer inden for det offentlige. På tværs af den offentlige sektor svarer næsten en ud af fem (18 %), at de i høj grad (14 %) eller i meget høj grad (4 %) føler sig stressede.

Der er særligt udfordringer inden for departementer og styrelser samt politi- og retssektoeren. Én ud af fire (24 %) i politi- og retssektoeren svarer, at de i høj eller i meget grad føler sig stressede. I departementer og styrelser er det ca. én ud af fem (hhv. 21 % og 19 %), der svarer, at de i høj eller meget høj grad føler sig stressede. Lidt færre ansatte i kommuner (15 %) og regioner (14 %) angiver, at de i høj grad eller i meget høj grad føler sig stressede.

Herudover bør det bemærkes, at en stor andel af medlemmerne svarer, at de i nogen grad føler sig stressede i hverdagen. I departementerne er det 42 %, i politi- og retssektoeren er det 40 %, og i styrelserne er det 36 %.

FIGUR 1: STRESSNIVEAU OPDELT PÅ SEKTORER

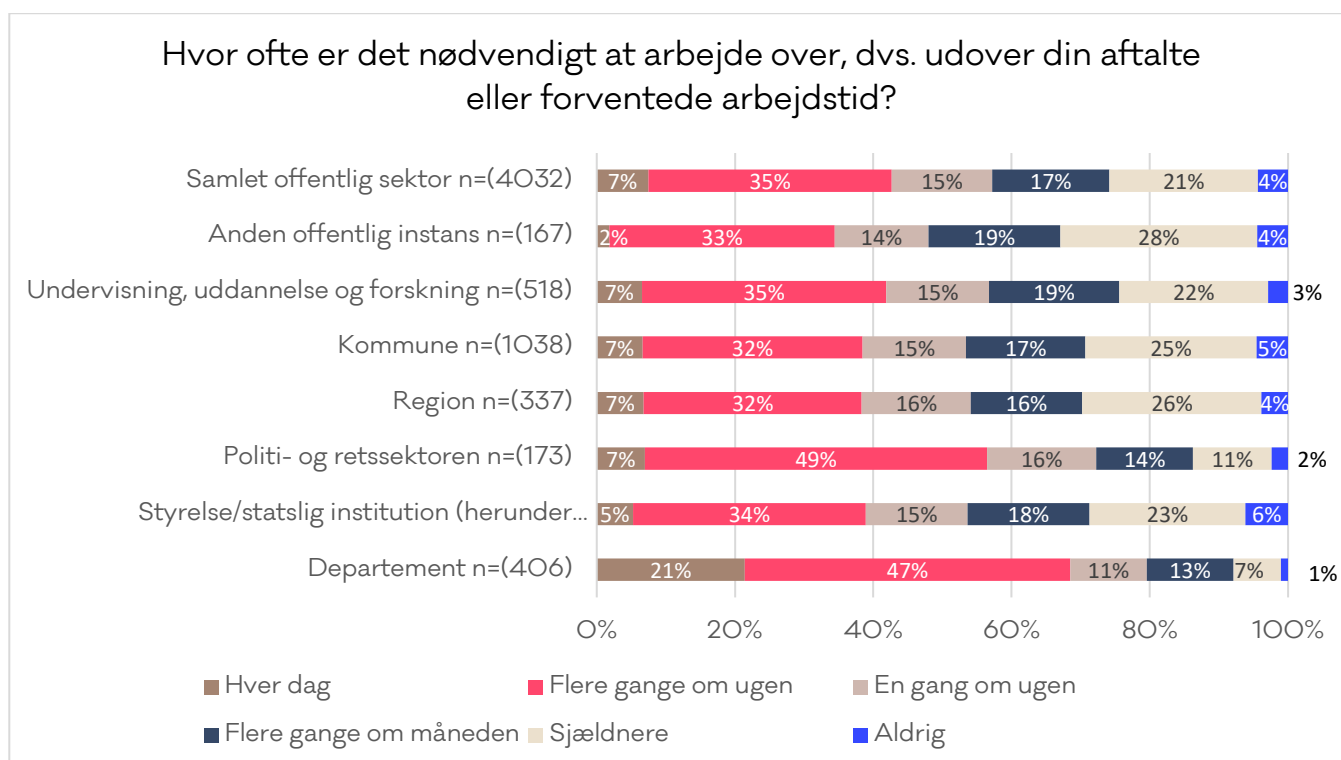
Overarbejde

To ud af fem Djøf-medlemmer i den offentlige sektor arbejder over dagligt eller flere gange om ugen

Figur 2 viser, at på tværs af den offentlige sektor oplever mere end to ud af fem (42 %) medlemmer, at det er nødvendigt at arbejde over (dvs. ud over den forventede eller aftalte arbejdstid) dagligt (7 %) eller flere gange om ugen (35 %).

Overarbejde er særligt udbredt inden for departementerne, hvor ca. to ud af tre (68 %) af medlemmerne oplever, at det er nødvendigt at arbejde over dagligt (21 %) eller flere gange om ugen (47 %). Det er markant flere end i alle andre sektorer. I kommunerne er det f.eks. 39 %, der oplever, at det er nødvendigt at arbejde over dagligt (7 %) eller flere gange om ugen (32 %).

FIGUR 2: OMFANGET AF OVERARBEJDET FORDELT PÅ SEKTORER

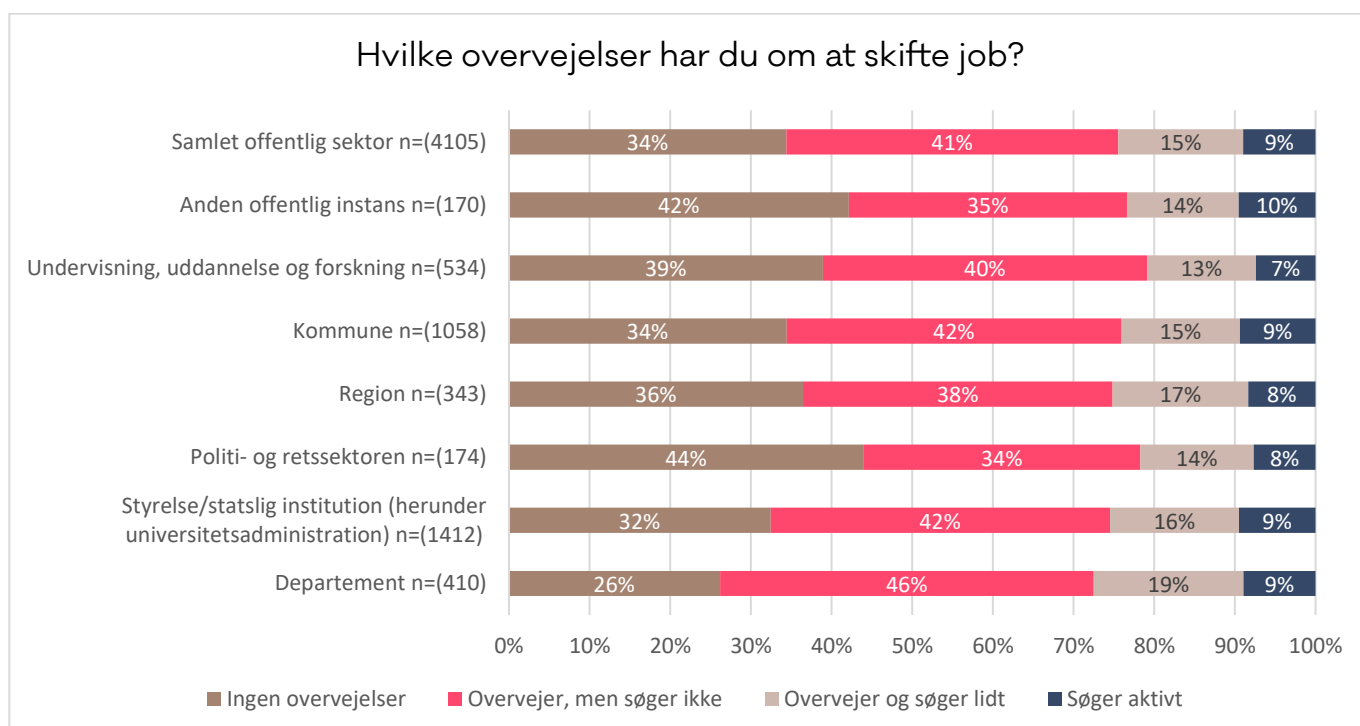
Jobskifte

Mere end syv ud af ti i departementer overvejer at skifte job eller søger aktivt nyt job

Figur 3 viser, hvor store andele af medarbejderne inden for forskellige offentlige sektorer, som overvejer at skifte job. Det fremgår, at to ud af tre (66 %) medlemmer ansat i den offentlige sektor overvejer at skifte job eller søger aktivt. Specifikt er der 41 %, som overvejer men ikke søger nyt job, 15 % som overvejer jobskifte og søger lidt, og 9 % som aktivt søger et nyt job.

Der er særligt mange inden for departementerne, styrelser og kommuner, som har disse overvejelser. I departementerne er det hele 74 %, som enten overvejer at skifte job, eller som aktivt søger nyt job. Kun 26 % af medlemmerne i departementerne har ingen overvejelser om at skifte job, hvilket er signifikant færre sammenlignet med 'anden offentlig instans', 'undervisning, uddannelse og forskning' og 'politi- og retssektoeren'. I kommunerne og regionerne er det hhv. 66 % og 64 %, som overvejer at skifte job eller aktivt søger nyt job.

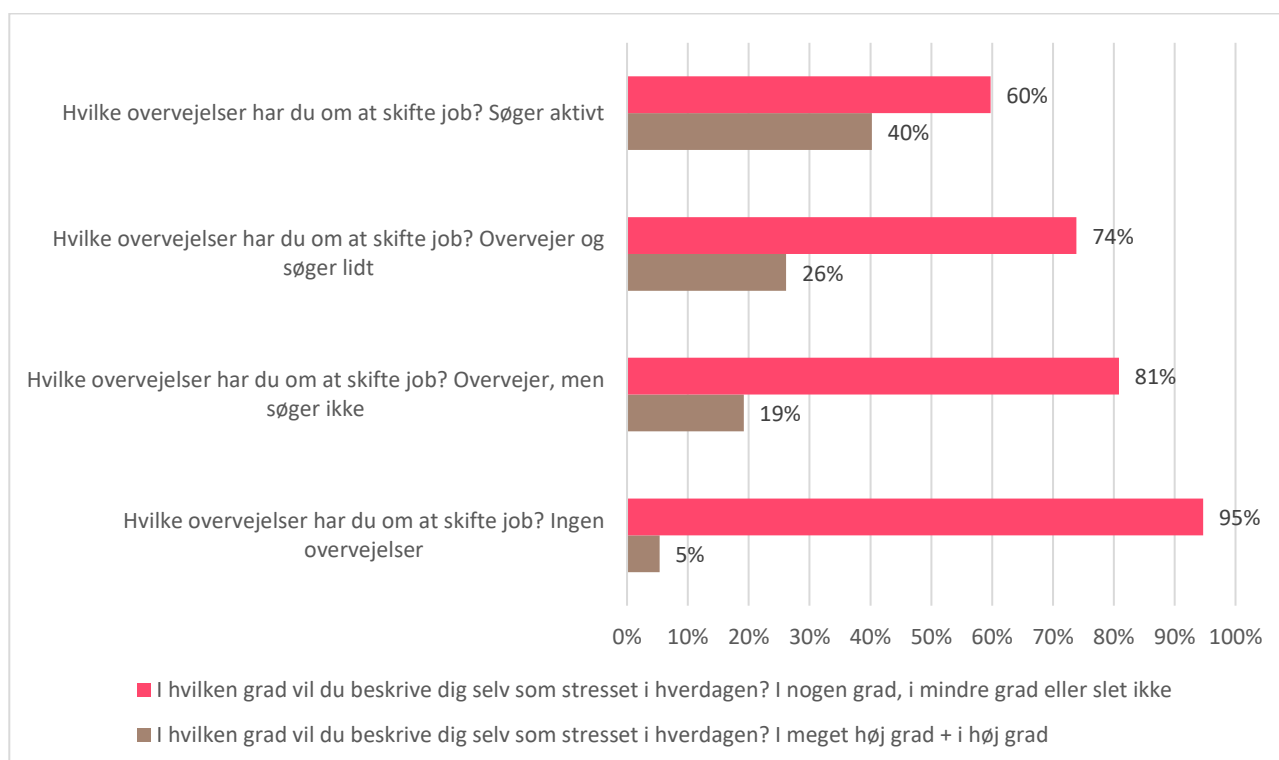
FIGUR 3: OVERVEJELSER OM JOBSKIFTE FORDELT PÅ SEKTORER

Tæt sammenhæng mellem stressniveau og overvejelser om jobskifte

Det fremgår af figur 4, at personer, som overvejer jobskifte, eller som aktivt søger nyt job, er markant mere stressede, end personer, som ikke overvejer at søge nyt job. Blandt medlemmer, som aktivt søger nyt job, er det hele to ud af fem (40 %), som i høj eller meget høj grad føler sig stressede. Blandt medlemmer, som overvejer at skifte job og søger lidt, er ca. en ud af fire (26 %) stressede. Blandt medlemmer, som overvejer at skifte job, men som ikke søger, er det ca. en ud af fem (19 %), som er stressede, og det er kun 5 % af medlemmerne, som ikke overvejer at søge job, som føler sig stressede i høj eller meget høj grad.

FIGUR 4: STRESSNIVEAU FOR MEDLEMMER I DEN OFFENTLIGE SEKTOR FORDELT PÅ OVERVEJELSER OM JOBSKIFTE

Næsten to ud af fem i departementer, som overvejer jobskifte, ønsker mindre arbejdspress

Vi har spurgt medlemmer, som overvejer at skifte job, hvorfor de overvejer dette. Generelt fremhæver flest (31 %) ønsket om højere løn. 41 % i politi- og retssektoeren, 39 % i departementerne og 34 % i styrelser angiver denne begrundelse. Herudover svarer mange (22 %), at de overvejer at skifte job, fordi de ønsker mindre arbejdspress. 37 % i departementerne og 28 % i politi- og retssektoeren angiver

denne begrundelse. I departementerne angiver 33 % desuden, at de ønsker bedre mulighed for at tage hensyn til deres privatliv, 18 % ønsker at arbejde færre timer, og 13 % ønsker mere fleksibel arbejdstid.

Tabel 1: Hvorfor overvejer du et jobskifte? (Vælg op til tre svar)

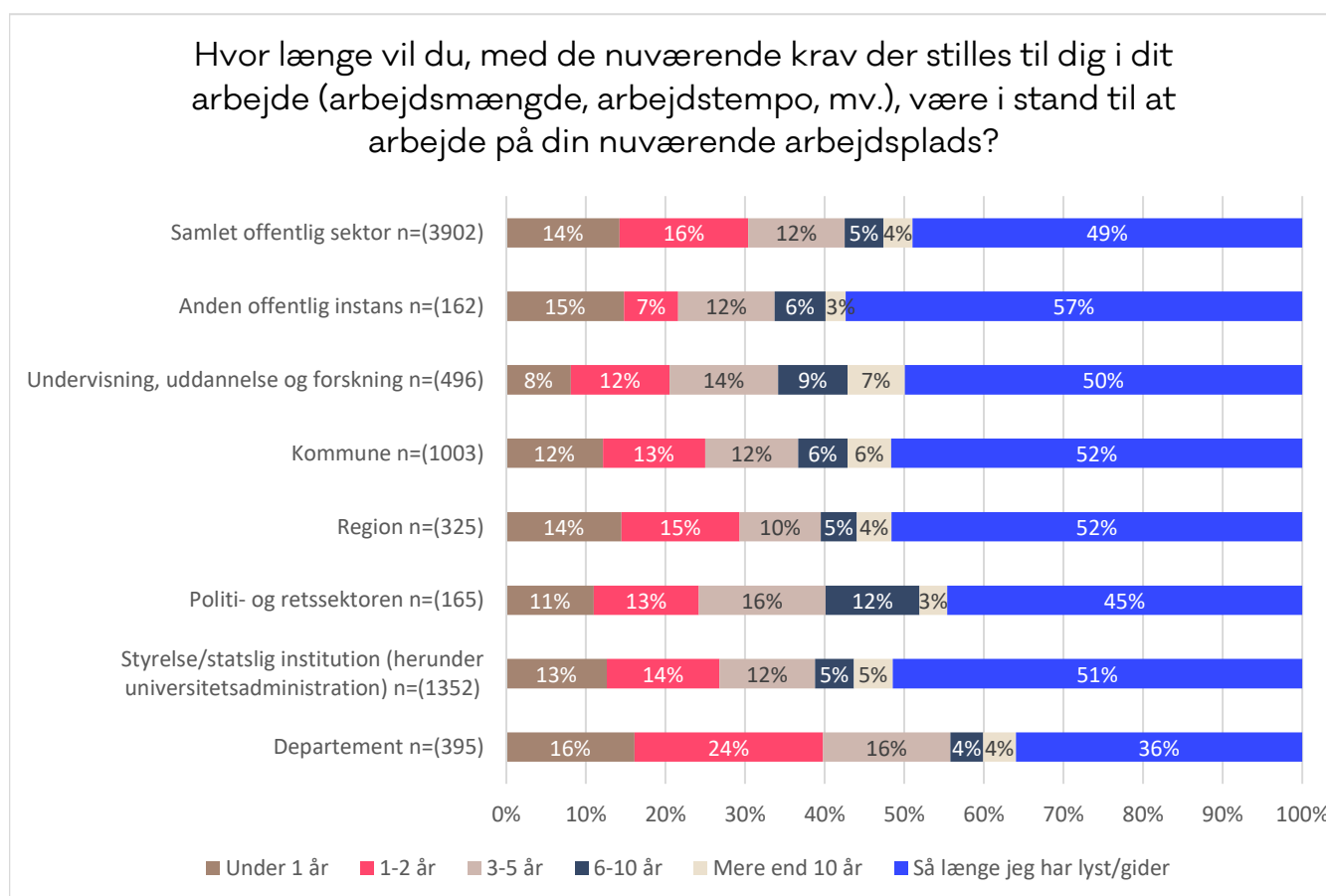
	Departement	Styrelse/statslig institution (herunder universitets-administration)	Politi- og rets-sektoren	Region	Kommune	Undervisning, uddannelse og forskning	Anden offentlige instans	Samlet offentlig sektor
Ønsker højere løn	39%	34%	41%	21%	26%	28%	32%	31%
Ønsker bedre karrieremuligheder	25%	25%	16%	21%	19%	18%	27%	22%
Ønsker større udfordringer	13%	24%	16%	21%	24%	18%	27%	22%
Ønsker et mindre arbejdspress	37%	21%	28%	22%	18%	18%	11%	22%
Jeg er træt af mit nuværende job	14%	19%	10%	24%	20%	18%	26%	19%
Dårligt psykisk arbejdsmiljø på min arbejdsplads	12%	17%	18%	21%	14%	21%	16%	17%
Dårlig relation til leder eller kollega på min arbejdsplads	11%	16%	16%	19%	15%	12%	17%	15%
Ønsker bedre mulighed for at tage hensyn til mit privatliv	33%	11%	17%	10%	10%	13%	2%	14%
Ønsker mere ledelsesansvar	16%	13%	19%	13%	16%	12%	16%	14%
Ønsker kortere transporttid til arbejdsplads	2%	16%	16%	17%	16%	11%	10%	13%
Ønsker at arbejde i en anden branche	9%	14%	9%	10%	13%	13%	11%	13%
Andet:	9%	9%	11%	8%	12%	11%	9%	10%
Ønsker at arbejde færre timer	18%	7%	11%	8%	9%	10%	13%	10%
Ønsker mere fleksibel arbejdstid	13%	5%	15%	2%	4%	4%	2%	6%

Note: Tabellen er sorteret faldende efter andel af svar totalt for den offentlige sektor. Årsager til jobskifte, som samlet set mindre end 5 % har valgt, er udeladt af tabellen

To ud af fem i departementer kan maks. holde 2 år i deres nuværende job

Figur 5 viser, hvor lang tid medlemmer i forskellige offentlige sektorer føler, at de kan holde til de krav, der stilles til dem i deres nuværende job. Tre ud af ti (30 %) af medlemmerne i den offentlige sektor svarer, at de maks. kan leve op til de krav, der stilles til dem i deres nuværende job i to år (14 % under et år + 16 % 1-2 år). Departementerne adskiller sig markant fra alle andre sektorer. Hele to ud af fem (40 %) svarer, at de maks. vil være i stand til at arbejde på deres nuværende arbejdsplads i to år (16 % under et år + 24 % 1-2 år). Det er en signifikant højere andel sammenlignet med f.eks. undervisnings- og forskningssektoren, hvor én ud af fem (20 %) svarer, at de maks. vil være i stand til at blive på deres nuværende arbejdsplads i to år (8 % under et år + 12 % 1-2 år).

FIGUR 5: HVOR LÆNGE MEDLEMMERNE KAN HOLDE TIL DERES JOB FORDELT PÅ SEKTORER

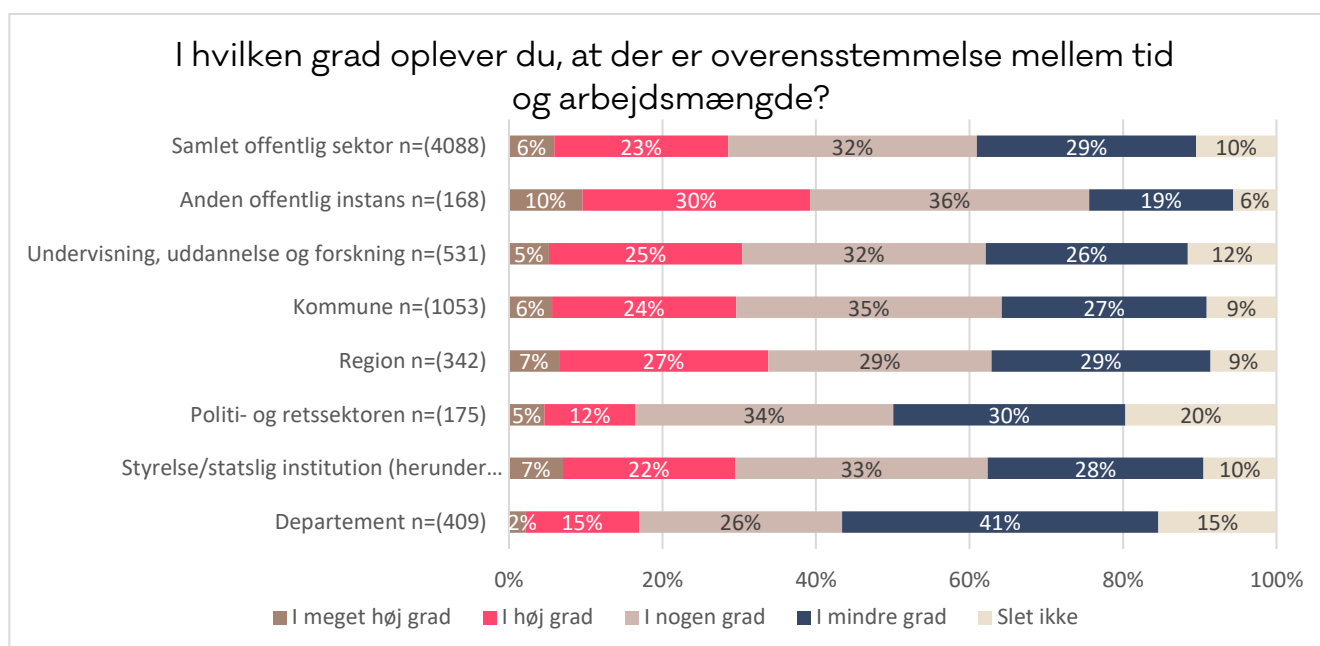
Arbejds mængde og arbejdstempo

Mange Djøf-medlemmer i den offentlige sektor oplever dårlig balance mellem tid og arbejds mængde

Figur 6 viser, at på tværs af den offentlige sektor svarer hele to ud af fem (39 %), som oplever, at der i mindre grad (29 %) eller slet ikke (10 %) er overensstemmelse mellem tid og arbejds mængde.

Især medlemmer ansat i departementer samt politi- og retssekto ren, oplever, at der er dårlig balance. I departementerne oplever mere end halvdelen (56 %), at der i mindre grad (41 %) eller slet ikke (15 %) er overensstemmelse mellem tid og arbejds mængde. I politi og retssekto ren svarer halvdelen (50 %), at der i mindre grad (30 %) eller slet ikke (20 %) er overensstemmelse mellem tid og arbejds mængde.

FIGUR 6: OVERENSTEMMELSE MELLE M TID OG ARBEJDS MÆNGDE FORDELT PÅ SEKTORER

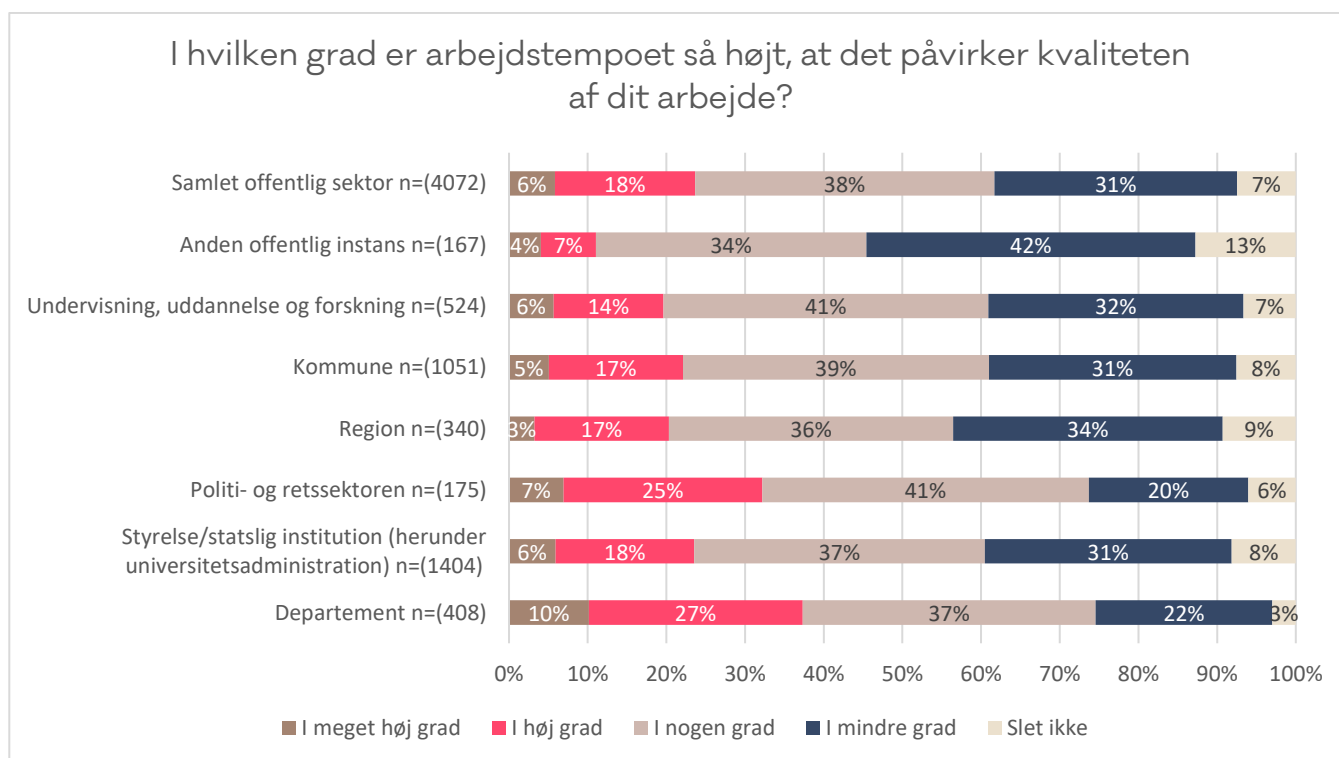

Figur 7 viser, at en ud af fire (24 %) medlemmer ansat i den offentlige sektor oplever et så højt arbejdstempo, at det påvirker kvaliteten af deres arbejde i høj (18 %) eller meget høj grad (6 %).

Særligt medlemmer ansat i departementerne samt politi- og retssekto ren oplever, at arbejdstempoet er så højt, at det påvirker kvaliteten af deres arbejde. I departementerne er det 37 %, der enten i meget høj grad (10 %) eller i høj grad (27 %) oplever, at arbejdstempoet er så højt, at det påvirker kvaliteten af deres arbejde. I departementer svarer 37 % desuden, at arbejdstempoet i nogen grad er så højt, at

det påvirker kvaliteten af deres arbejde. I politi og retssektoeren svarer 32 %, at de i høj grad (25 %) eller i meget høj grad (7 %) oplever, at det høje arbejdstempo påvirker kvaliteten af deres arbejde.

FIGUR 7: ARBEJDSTEMPOETS BETYDNING FOR KVALITETEN AF ARBEJDET FORDELT PÅ SEKTORER

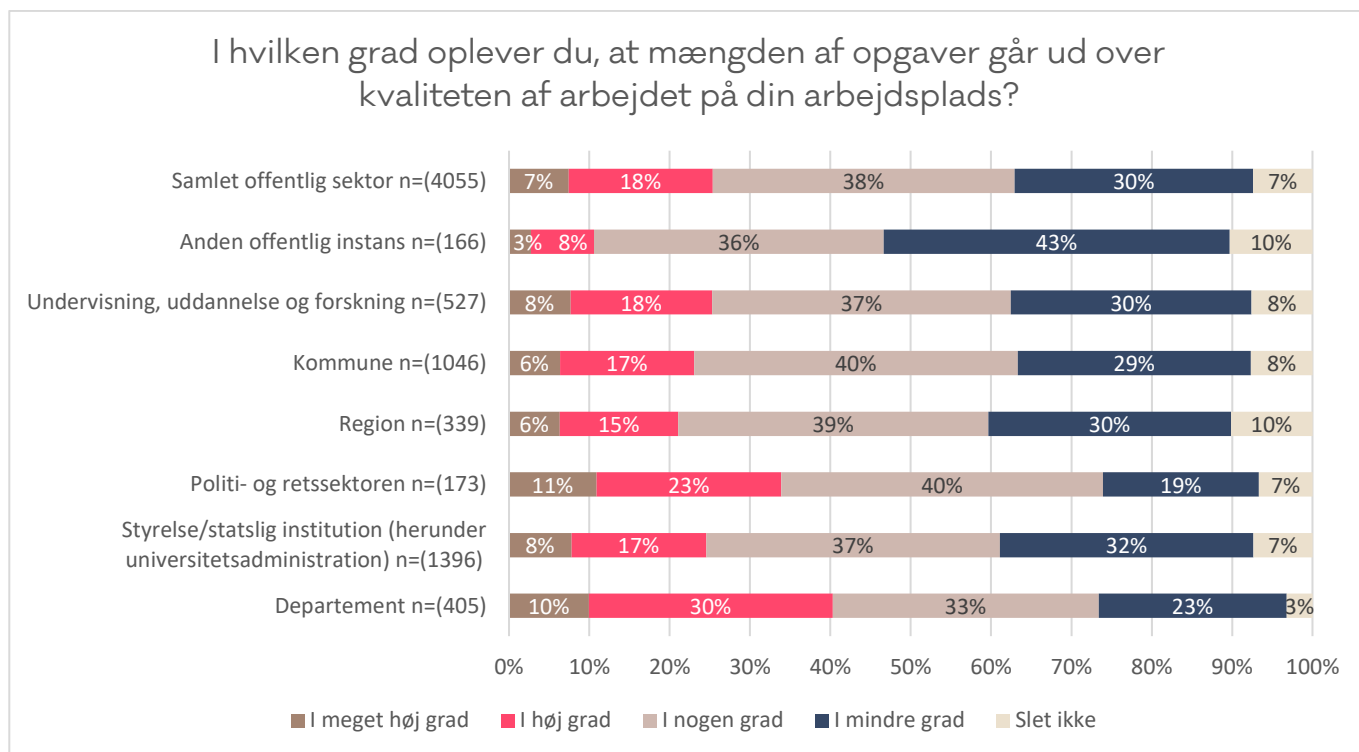

Figur 8 viser, at 37 % af medlemmerne ansat i den offentlige sektor oplever, at mængden af opgaver går ud over kvaliteten af arbejdet på deres arbejdsplads i høj grad (18 %) eller i meget høj grad (7 %).

Særligt medlemmer ansat i departementerne og politi- og retssektoeren, oplever, at mængden af opgaver går ud kvaliteten af arbejdet. I departementerne svarer to ud af fem (40 %), at de i meget høj grad (10 %) eller i høj grad (30 %) oplever, at mængden af arbejdsopgaver går ud over kvaliteten af deres arbejde. Herudover svarer 33 procent i departementerne, at de i nogen grad oplever, at mængden af opgaver går ud over kvaliteten af deres arbejde.

I politi- og retssektoeren er det ca. en ud af tre (34 %), der oplever, at mængden af opgaver i høj grad (23 %) eller i meget høj grad (11 %) går ud over kvaliteten af deres arbejde.

FIGUR 8: ARBEJDSMÆNGDENS BETYDNING FOR KVALITETEN AF ARBEJDET FORDELT PÅ SEKTORER

Metode

Analysen baserer sig på en spørgeskemaundersøgelse blandt Djøfs medlemmer, der er i arbejde. Medlemmerne er blevet spurgt i deres egenskab af at være medarbejdere. Derfor er selvstændige og topledere uden nogen overordnet ikke inkluderet i undersøgelsen.

Undersøgelsen er sendt til en tilfældigt udvalgt stikprøve på 35.270 medlemmer. I alt har 7.351 medlemmer svaret på undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 21.

Svarprocenten er lavere blandt mænd, privatansatte og unge. For at tage højde for dette systematiske skæve bortfald er dataene blevet vægtet efter alder, køn og sektor.

Dataene er indsamlet i perioden fra den 27. april til den 24. maj 2023.

I dette notat ser vi på stressniveau og arbejdspress inden for det offentlige. I analysen opdeler vi på sektorer inden for det offentlige. Tabel 2 viser, hvilke sektorer vi opdeler på, samt hvor mange svar vi har fra de enkelte grupper.

TABEL 2: SEKTORER INDEN FOR DET OFFENTLIGE OG ANTAL BESVARELSER

SEKTORER	ANTAL SVAR
Departementerne	413
Styrelse/statslig institution (herunder universitetsadministration)	1414
Politi- og retssektoren	177
Region	344
Kommune	1059
Undervisning, uddannelse og forskning	535
Anden offentlige instans	170

Djøf